

T.C.
ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

100*

30 Ekim 2024

Sayı :30824082-610 -10835997
Konu :Yazılı Soru Önergeleri

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Milletvekillerimiz tarafından Bakanlığımıza yöneltilen ve ilişik listede; TBMM Esas numaraları ile konuları belirtilen yazılı soru önergeleri incelenmiş olup, söz konusu önergelerde yer alan hususlara ilişkin cevaplarımız ekte sunulmuştur.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Murat KURUM
Bakan

EK:

-Dosya (1 Takım)

7/15105 GK 12

DİYARBAKIR MİLLETVEKİLİ
SAYIN SERHAT EREN'İN
TBMM 7/15105 ESAS SAYILI
YAZILI SORU ÖNERGESİ

SORULAR:

Dicle Irmağı, Fırat Irmağı ile birlikte Mezopotamya'yı oluşturan iki büyük nehirden en doğuda olanıdır. Elâzığ'ın Sivrice ilçesinden doğan nehir, 1900 km boyunca Türkiye, Suriye'den geçerek Fırat'la birleşip Basra Körfezi'ne dökülür. Dicle Nehri, tarih boyunca medeniyetlerin doğuşuna ev sahipliği yapmış, suladığı topraklar üzerinde tarımı ve ticareti desteklemiştir. UNESCO Dünya Mirası Listesi'nde bulunan Diyarbakır'ın tarihi surları ve Hevsel Bahçeleri' nin yanı başında akan Dicle Nehri, son yıllarda kanalizasyon atıkları nedeniyle tehlike altındadır. Basına ve kamuoyuna yansıyan bilgilere göre, son dönemlerde yaşanan kirliliğin altında nehre dair bir "statü" sorununun yattığı iddia edilmektedir. 1990 yılında hazırlanan "Kıyı Kanunu'nun Uygulanmasına Dair Yönetmelik" de, Dicle Nehri'nin çıkış noktasından Diyarbakır'ın Bismil ilçesine kadar olan yaklaşık 100 kilometrelik bölümünün herhangi bir statüsü olmadığı ifade edilmektedir. TMMOB" Ziraat Mühendisleri Odası Diyarbakır Şubesi eski başkanı ve Diyarbakır İl Koordinasyon Kurulu (İKK) üyesi Abdussamed Ucaman, basına verdiği röportajda, Dicle Nehri'nin bir bölümünün tanımsız bir alan olarak kaldığını belirterek, "Dicle Nehri'nin çıkış noktasından Bismil ilçesine kadar uzanan yaklaşık 100 kilometrelik bölüm resmi olarak nehir değil" ifadelerini kullanmıştır. Ucaman, bu statü eksikliğinin nehirde kirlilik ve rant alanlarının yağmalanmasına yol açtığını, nehrin statüsü belirlenirse kıyı kenar çizgisinin ve koruma bandının oluşturulabileceğini ve bu durumun çevresel sorunları önleyebileceğini ifade etmiştir.

- 1) Dicle Nehri'nin çıkış noktasından Diyarbakır'ın Bismil İlçesine kadar olan yaklaşık 100 kilometrelik bölümünün "nehir" statüsüne alınması için herhangi bir çalışma yapılmakta mıdır? Bu statünün sağlanması konusunda Bakanlığınızın bir planı var mıdır? .
- 2) Dicle Nehri'ndeki kirlilik sorununu çözmek ve bu alanın korunmasını sağlamak amacıyla Bakanlığınız tarafından ne gibi çalışmalar yapılmakta ve önlemler alınmaktadır?
- 3) Dicle Nehri'nin statüsüz olduğu belirtilen bölümünde, Kıyı Koruma Kanunu'na tabi olmaması nedeniyle yaşanan çevresel ve hukuki sorunların çözümü için hangi adımlar atılmaktadır?
- 4) Dicle Nehri'nin korunması ve kirliliğin önlenmesi adına, yerel yönetimler ve sivil toplum kuruluşlarıyla iş birliği yapılmakta mıdır? Bu konuda hayata geçirilmiş veya planlanan projeler var mıdır?
- 5) Dicle Nehri'nin UNESCO Dünya Mirası Listesi'nde yer alan Diyarbakır Surları ve Hevsel Bahçeleri ile ilişkili olarak korunması için özel bir planlama yapılmakta mıdır?

CEVAP:

Ülkemizdeki su kaynaklarının korunmasına dair, 2872 sayılı Çevre Kanunu'na dayanılarak çıkarılan "Su Kirliliği Kontrolü Yönetmeliği" ve "Kentsel Atık Su Arıtımı Yönetmeliği" çerçevesinde, Bakanlığımızca noktasal kaynaklı kirliliğin önlenmesine ilişkin çalışmalar yürütülmekte olup, kentsel atık su altyapı tesislerinin projelendirilmesi, inşaatı ve işletmeye alınmasına ilişkin çalışmaların yürütülmesi ile ilgili atık su altyapı tesislerinin yönetimleri belediyelerin sorumluluğunda bulunmaktadır.

Ülkemizin; doğal sit alanlarının tespiti amacıyla, Bakanlığımızca; "Doğal Sit Alanlarının Değerlendirilmesine İlişkin Teknik Esaslar" rehberi çerçevesinde; "Ekolojik Temelli Bilimsel Araştırma Projeleri" ile uzmanlarca hazırlanan raporlar doğrultusunda, doğal sit alanların tescili, korunması, yönetimi ve ilanına dair çalışmalar yürütülmektedir. Bu kapsamda, "Ülkemizde Korunan Alan Miktarının Arttırılması Amacıyla Potansiyel Sit Alanlarının Araştırılması Projesi" çerçevesinde, Hevsel Bahçeleri Potansiyel Doğal Sit Alanı olarak çalışılmış olup, bu hususta idari süreç devam etmektedir.

Ayrıca, "Dicle Nehri'nin UNESCO Dünya Mirası Listesi'nde yer alan Diyarbakır Surları ve Hevsel Bahçeleri ile söz konusu alana ilişkin, değerlendirme aşamasında olan herhangi bir imar planı/değişikliği bulunmamaktadır.